

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки України

Затверджено

на засіданні кафедри економіки України
економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана
Франка
(протокол №1 від 31 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри проф. Гринів Л.С.

Силабус з нормативної навчальної дисципліни
«Економічна конкурентоспроможність територій»,
що викладається в межах ОПШ (ОПН) другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності Економіка-071
спеціалізації «Економіка розвитку територій»

Львів – 2020

051 «Економіка», спеціалізація «Економіка розвитку територій»

Семестр: 03; 2020/2021 н.р.

Сторінка курсу: <http://ukrecon.in.ua>

Група: Еклм-61с

Заняття:

Лекція – четвер, 18:10-19:30 (дистанційно)

Практичні заняття:

четвер, 19:40-21:00, п'ятниця – 16:40-18:00 (дистанційно)

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ	Кривень Олександра Василівна
Контакти	<u>E-mail</u> : oleksandra.kryven@econom.lnu.edu.ua
Кафедра	економіки України (310 ауд.)
Час консультацій	п'ятниця, 15:05-16:25

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Загальна інформація	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам загальні та деякі спеціальні знання з питань економічної конкурентоспроможності територій, які можуть бути використані для практичної роботи в регіонах, об'єднаних територіальних громадах
Коротка анотація	Дисципліна «Економічна конкурентоспроможність територій» є нормативною дисципліною спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економіка розвитку територій», яка викладається в III семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Ключові слова	Територія, регіон, ОТГ, економічна конкурентоспроможність, конкурентні переваги, каркас території, «полюси» конкурентоспроможності, кластер, програма підвищення економічної конкурентоспроможності території, транскордонне співробітництво, транскордонний кластер
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують знань зі «Вступу в економіку територіальних громад та економічного програмування», «Національної економіки сталого розвитку», «Підприємництва в територіальних громадах», «Економіки розвитку сільських територій», «Економіки рекреаційної сфери», «Управління фінансами територіального розвитку», «Інструментів вимірювання і оцінювання соціально-економічних процесів»
Мета та цілі дисципліни	Основною метою викладання даної дисципліни є формування у студентів знань з питань економічної конкурентоспроможності територій; надання відповідних рекомендацій щодо використання системного підходу при

	формуванні і реалізації стратегії розвитку територій, що забезпечували б високий рівень їх економічної конкурентоспроможності; надання рекомендацій щодо практичних аспектів застосування методик оцінки економічної конкурентоспроможності території й ефективного використання її наявних конкурентних переваг для забезпечення сталого розвитку
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять (16 годин лекцій, 32 години практичних занять) та 72 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде – знати: сутність, мету, завдання, пріоритети економічної конкурентоспроможності територій та особливості її інституційного забезпечення, сучасне та перспективне законодавство у сфері планування і прогнозування регіонального розвитку України, методологічні підходи до дослідження економічної конкурентоспроможності територій, загальний порядок та основні методичні засади розроблення програм підвищення економічної конкурентоспроможності, особливості моделей транскордонних кластерів, етапи їх розвитку та методи ідентифікації; – вміти: застосовувати системний підхід до формування стратегій регіонального розвитку в контексті забезпечення економічної конкурентоспроможності територій, визначати конкурентні переваги та їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіону, застосовувати інструменти управління регіональним розвитком та економічною конкурентоспроможністю, проводити факторний аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території, визначати та проводити відбір цілей і завдань підвищення економічної конкурентоспроможності території, використовувати зарубіжний досвід щодо розвитку транскордонних кластерних ініціатив і транскордонних кластерів.
Навчальні методи та техніки	Презентації, лекції, комплексні модулі та завдання, електронні матеріали з відповідного курсу на платформі Microsoft Teams, дискусія.
Необхідне обладнання	-
Підсумковий контроль, форма	Письмовий іспит в кінці семестру Перелік питань для підготовки наведений в Microsoft Teams
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу

СХЕМА І РОЗКЛАД

Тема	Форма діяльності		Результати навчання
	Лекція	Практичне заняття	
Тема 1. Економічна конкурентоспроможність територій: поняття, завдання, пріоритети	03/09	03/09	знати сутність, мету, завдання, пріоритети економічної конкурентоспроможності територій; вміти застосовувати
		04/09	

			комплексний підхід до аналізу наявної ресурсної бази території та розроблення оптимальних векторів її використання; розуміти цінність застосування системного підходу для формування стратегій розвитку територій
Тема 2. Інституційне забезпечення економічної конкурентоспроможності територій	10/09	10/09	знати основні положення сучасного законодавства у сфері планування і прогнозування розвитку територій в Україні
		11/09	
		17/09	
Тема 3. Інструменти управління регіональним розвитком і економічною конкурентоспроможністю	17/09	18/09	знати особливості інструментів управління регіональним розвитком і економічною конкурентоспроможністю, вміти їх застосовувати
		24/09	
		25/09	
Тема 4. Формування базису та оцінка економічної конкурентоспроможності території	24/09	01/10	знати методологічні підходи до дослідження економічної конкурентоспроможності територій; вміти проводити факторний аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території, визначати та проводити відбір цілей і завдань підвищення її економічної конкурентоспроможності, проводити оцінку конкурентоспроможності території
	1/10	02/10	
		08/10	
Тема 5. Формування та впровадження програм підвищення економічної конкурентоспроможності територій	08/10	09/10	знати загальний порядок та основні методичні засади розроблення програм підвищення економічної конкурентоспроможності територій, алгоритм їхнього розроблення та впровадження; вміти розробляти системні цільові програми підвищення конкурентоспроможності території
	15/10	15/10	
		16/10	

Тема 6. Транскордонне співробітництво як чинник підвищення регіональної економічної конкурентоспроможності	22/10	22/10	знати особливості моделей транскордонних кластерів, етапи їх розвитку та методи ідентифікації; вміти використовувати зарубіжний досвід щодо розвитку транскордонних кластерних ініціатив і транскордонних кластерів в Україні
		23/10	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА РЕСУРСИ

Нормативні документи

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96- ВР, [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 30 вер. 2016 р. № 1401-VIII]
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс від 08.07.2010 р. № 2456-УІ.
3. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-УІ.
4. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-п#n10> (дата звернення: 25.08.2018)
5. Деякі питання фінансування програм та проектів регіонального розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 827. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-2016-п/paran18#n18>
6. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року №333р.
7. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня спроможності територіальних громад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Method.recom_.spromozhnist.gromad.pdf
8. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання: Наказ Міністерства економіки України від 04.12.2006 р. № 367 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/> - Назва з екрану.
9. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - №25. – Ст.195.
10. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-УШ.
11. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. N996.
12. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 №156-УШ.
13. Про затвердження Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020-2022 рр.: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. № 880 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/880-2019-п#Text>
14. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п#Text>
15. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-strategiyi-regionalnogo-rozvitku-na->

20212027-t50820

16. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 №214.
17. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 №280/97.
18. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту держбюджету: Постанова Кабінету Міністрів України №621 від 26 квітня 2003 р.
19. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-УІІ.
20. Про статус гірських населених пунктів в Україні: Закон України від 15.02.95 №
21. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України // Відомості ВР України. - 2005. - № 51. - Ст. 548.
22. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 р.
23. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 р. № 538-р.
24. Про схвалення Концепції розвитку гірських територій українських Карпат: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2019 р. № 232-р - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2019-p#Text>
25. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-p/print1446542150663211#Text>
26. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24.06.2004 р. №1861-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>
27. [Програми регіонального розвитку, схвалені Постановою Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2015 р. № 821](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2015-p/print1446542150663211#Text) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/Programi-regionalnogo-rozvitku-do-postanovi-KMU_821.pdf
28. Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат: ратифіковано Законом України від від 07.04.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text
29. Стратегія розвитку гірських територій Львівської області на 2018 – 2022 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/Strategiya-rozvitku-girskih-teritoriy-Lvivskoyi-oblasti-na-2018-2022-roki.pdf>

Підручники, навчальні посібники, доповіді

1. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб. К. : 2017. 129 с
2. Борщ Г.А., Вакуленко В.М., Гринчук Н.М., Дехтяренко Ю.Ф., Ігнатенко О.С., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф., Юзефович В.В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. К.: 2017. 107 с.
3. Гринів Л. С. Регіональні цільові програми. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 2010. – 156 с.
4. Гринів Л.С. Фізична економія: нові моделі сталого розвитку: монографія/ Л.С. Гринів. – Львів: Ліга-Прес, 2016. – 424с.
5. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 464с.
6. Економіка України: національна стратегія розвитку: Монографія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 444с.

7. Конкуентоспроможність територій: практ. посіб. / А. Ткачук, В. Толкованов, С. Марковський, [та ін.]. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с.
8. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К., 2017. - 110 с.
9. Формування та впровадження програм підвищення конкурентоспроможності територій : метод. матеріали / Валентин Підвисоцький, Роман Ткачук. – К. : Леста, 2010. – 64 с.
10. Звіт про результати моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики у 2019 році - <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/rezultati-realizatsiyi-derzhavnoyi-regionalnoyi-politiki/zvit-za-rezultatamy-realizacziyi-derzhavnoyi-regionalnoyi-polityky-v-ukrayini-u-2019-roczy/>
11. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів за 2019 рік - <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/rezultati-realizatsiyi-derzhavnoyi-regionalnoyi-politiki/rejtyngova-oczinka-za-2019-rik-prezentacijni-materialy-2/>
12. - Моніторинг соціально-економічного розвитку гірських населених пунктів станом на 01.01.2020 - <https://new.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/monitoryng-soczialno-ekonomichnogo-rozvytku-girskyyh-naselenyh-punktiv-za-2019-rik-1.pdf>

Інтернет - джерела:

1. <https://rozvytok.in.ua/4014-instrumenty-rozvytku-hirskyykh-terytorii> - Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку
2. <https://www.minregion.gov.ua> – Міністерство розвитку громад та територій України

✓ *Презентації до лекцій.*

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Протягом семестру і на іспиті студент має можливість здобути максимально 100 балів за такою схемою:

Вид	Максимальна кількість балів
Поточне опитування	30
Модульні контрольні роботи	20
Іспит	50

- ✓ Під час семінарських занять студент повинен отримати мінімум 4 оцінки (мінімум 2 в одному модулі), які в підсумку переводяться в 30-бальну шкалу через середнє арифметичне чотирьох цифр (чи п'ятьох і т.д.). Якщо студент має 0-3 оцінки, середнє арифметичне все одно буде братись від трьох (тобто оцінки, яких вам бракуватиме, автоматично перетворюються в 0).
- ✓ Протягом семестру буде дві модульні контрольні роботи по 10 балів.
- ✓ Індивідуальні завдання містяться в кінці презентацій до кожної теми. Кожне завдання має певну кількість балів, яка у підсумку з усіх завдань складе понад 10 балів, але в кінці семестру буде переведена в 10-бальну шкалу. Виконані завдання прошу пересилати в Microsoft Teams до початку наступної лекції.

- ✓ Для допуску до іспиту студент повинен набрати за семестр мінімум 26 балів.
- ✓ Підсумковий іспит – письмовий, передбачає написання теоретичних питань (3*10 балів) і тестових завдань (20*1 бал).

ПОЛІТИКА

- **Академічна доброчесність.** Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування – це той самий плагіат; робота (модульна, іспит тощо) автоматично оцінюється в «0» балів.
- **Запізнення з виконанням завдань.** Індивідуальні відповіді на завдання необхідно розмістити на платформі Microsoft Teams до початку наступної лекції. Дедлайн незмінний. Усі роботи, переслані пізніше, розглядатись не будуть.
- **Час.** Про різні особливі обставини передбачуваної відсутності на парах повідомляйте заздалегідь. У випадку непередбачуваної відсутності через вагому причину (хвороба і т.д.) на семінарському занятті чи модульній контрольній роботі ви можете повідомити про це викладача (телеграм, вайбер, скринька) і не пізніше наступного семінарського заняття (не забудьте довідку чи дозвіл декана) обговорити з викладачем можливість отримання балів. Робіть це вчасно.
- **Література.** Усю рекомендовану літературу студенти можуть знайти самостійно. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
- **Присутність.** Відвідування семінарських занять є обов'язковим.
- **Мова викладання.** Дисципліна викладається державною мовою.
- **Технічні засоби.** Використання на лекціях і семінарських заняттях мобільних телефонів заборонене.
- **Додатково.** Запізнюватись на пари можна лише в межах 5 хвилин.